

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Диана Велева Иванова,

Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

член на научно жури за присъждане на ОНС „доктор“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и археология, докторска програма „Нова и най-нова обща история“, назначено със Заповед РД-38-593 / 30.09.2024 г.

Автор: Магдалена Даниелова Властанова, редовен докторант в СУ „Св. Климент Охридски“, ПН 2.2. История и археология, ДП Нова и най-нова обща история (Съвременна история)

Тема на дисертационния труд: „АМЕРИКАНСКА И БРИТАНСКА АНТИСЪВЕТСКА КИНО ПРОПАГАНДА (1961-1968 г.)“

Научен ръководител: доц. д-р Гергана Алексиева

I. Общо представяне на процедурата и докторанта

Магдалена Даниелова Властанова е зачислена за редовен докторант към катедра „Нова и съвременна история“ в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ по ДП Нова и най-нова обща история (Съвременна история) през февруари 2019 г. Представените документи и материали са в пълно съответствие със ЗРАСРБ и с чл. 67(5) от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Тя отговаря на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“.

Процедурата по защитата на дисертационния труд е спазена.

II. Актуалност на темата, познаване на проблема, методология и оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд „Американска и британска антисъветска кино пропаганда (1961-1968 г.)“ е в обем от 289 страници и се състои от увод, въведение, три глави, заключение, библиография, приложения и синопсиси.

Темата е актуална и подчертано интердисциплинарна, като надгражда магистърската теза на Магдалена Властанова, защитена през 2018 г., в която тя изследва киноиндустрията в САЩ в началото на Студената война. Трайният интерес към седмото изкуство и неговата употреба за политически цели е гаранция за доброто познаване на проблематиката.

Хронологическата рамка на изследването е сполучливо избрана и обхваща не само важен период от отношенията между двете суперсили в годините на Студената война, но и период, в който в САЩ и Великобритания са създадени и разпространени достатъчен брой антисъветски пропагандни филми, позволяващи да се направят необходимите анализи и изводи.

В увода е формулирана тезата, че в периода от 1961 до 1968 г. във Великобритания и САЩ активно се произвеждат развлекателни филми с антисъветска

пропагандна тематика, които обслужват целите на Студената война (с. 6). Основната цел, която изследването си поставя, е да се открият общите черти и спецификите на американските и британските ленти в периода 1961 – 1968 г. през призмата на пропагандата. Посочени са обектът и предметът на дисертационния труд и много ясно са описани критериите за подбор на представените филми.

Използваните изследователски методи са подходящи за решаването на предварително поставените задачи и напълно логично с оглед темата наред с хронологично-тематичния подход са приложени интердисциплинарният и мултикултурният подход.

В увода е направен също така и детайлен преглед на използваните източници, като искам да подчертая големия им брой и изключителното им разнообразие, което е показател за задълбочената работа на докторантката и високата стойност на изследването.

Структурата на дисертационния труд е подчинена на реализирането на поставената цел, като първите две глави са разделени на идентични параграфи и тематично са свързани с издигането на Берлинската стена, а в третата глава се прави сравнение между американските и британските филми, свързани с ядрената заплаха от страна на СССР.

В началото на първа глава правилно е аргументирано значението на киноиндустрията в стратегията за водене на Студената война, след като САЩ изгубват атомния монопол. Направените в първите две глави характеристики на външно- и вътрешнополитическите предпоставки за появата на антисъветска кинопропаганда задават историческия контекст на изследваната проблематика, с чието изясняване авторката се справя добре. При анализа на филмите тя демонстрира уменията си успешно да прилага интердисциплинарния подход, а в третата глава – и способността си да прави сравнения.

В съответствие с изискванията за научен текст всеки параграф и всяка глава завършват с изводи, като на места препоръчвам те да бъдат по-аналитични.

Заклучението на дисертационния труд отговаря на научните стандарти и обобщава резултатите от изследването. От него ясно личи, че поставената в увода цел е изпълнена. Високо може да се оценят сравнението между пропагандните филми, както и статистическият анализ на боксофис успехите. Посочени са също и факторите за неуспеха на американската кинопропаганда.

Много добро впечатление правят приложенията, които дават допълнителна информация относно част от представените проблеми, както и синопсисите, запознаващи със съдържанието на филмите.

III. Оценка на автореферата и публикациите на докторанта

Авторефератът на дисертационния труд е с обем от 23 страници. Неговата структура и съдържание са методологично издържани и представят тезата, обекта, предмета, целта, задачите на изследването, както и очакваните резултати. Изяснени са методологията и хронологическите граници на дисертацията, направен е подробен историографски обзор и е представена нейната структура. Посочени са приносите на дисертационния труд, които са напълно обосновани.

Приложени са 11 публикации по темата на дисертацията (включително и в чужбина), което свидетелства за трайния интерес на Магдалена Властанова към проучваната проблематика.

IV. Критични бележки и препоръки

Макар трудът да е много стойностен, бих искала да направя някои бележки и препоръки, които се надявам, че ще бъдат полезни на докторантката особено в случай, че реши да го издаде.

- Бих препоръчала изборът на хронологична рамка на изследването ясно да се аргументира със значими за Студената война събития, а не на преден план да се изтъква един период от вътрешнополитическото развитие на САЩ, какъвто е управлението на демократите (макар то несъмнено да оказва силно влияние върху отношенията Изток – Запад през 60-те години на XX век). Изграждането на Берлинската стена през август 1961 г. е безспорният маркер и символ на двуполусното разделение на Европа и света и не случайно именно на Берлинския проблем са посветени голяма част от представените в дисертацията филми. От своя страна, 1968 г. като горна граница също е белязана от важни събития, оставили своя отпечатък върху отношенията между двете суперсили. Ако окупацията на Чехословакия от войските на Варшавския договор и обявяването на доктрината „Брежнев“ може да се разглежда като вътрешен инцидент за социалистическия лагер, то споменатата на с. 44 в текста инициатива на президента Л. Джонсън от март 1968 г. за започване на преговори за прекратяване на войната във Виетнам има пряко отношение към намаляването на напрежението между САЩ и СССР. Именно през този период се поставя началото на дипломатическите сондажи и преговорите за намаляване на стратегическите въоръженията, довели до подписването на САЛТ1 през май 1972 г. и до периода на разведряване.

- Поради важноста за периода на Студената война може по-подробно да се представи издигането на Берлинската стена, докато на изясняването на бейби бума е отделено прекалено голямо внимание.

- Препоръчително е да се посочват годините на управление на споменаваните в текста политици, напр. на британските правителства на Харолд Макмилън (1957 – 1963), Алек Дъглас Хюм (1963 – 1964), Харолд Уилсън (1964 – 1970).

- Библиографията, която е с обем от 27 страници, е впечатляваща, но препоръчвам всички имена на автори да се изписват по един и същи начин – в случая преобладава изписването и на двете имена. Книгата на Анатолий Добринин „Строго секретно“ е посочена като монография, но е по-добре да бъде преместена при спомените. При подреждането на различните видове източници сборниците с документи и публицистиката да се напишат преди сборниците със статии.

- Макар докторантката да притежава много добра езикова култура, в текста има неправилно изписани думи, както и някои технически и пунктуационни неточности.

Тези пропуски обаче не са съществени и в никакъв случай не развалят доброто впечатление от работата на докторантката.

V. Заключение

Дисертационният труд на Магдалена Властанова разкрива нейните умения да

обработка, анализира и обобщава информация, той съдържа научни резултати, които представляват оригинален принос в науката, с което отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на чл. 64 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Предвид гореизложеното категорично давам своята **положителна оценка** за дисертационния труд на тема „Американска и британска антисъветска кино пропаганда (1961-1968 г.)“ и предлагам на **Магдалена Даниелова Властанова** да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и археология, докторска програма „Нова и най-нова обща история“.

Дата: 02.12.2024

Член на научното жури:

Доц. д-р Диана Велева Иванова